

Aan de gemeenteraad

Behandeld door J. Kleijwegt
Doorkiesnummer 030-2865387
E-mail j.kleijwegt@utrecht.nl
Bijlage(n) 4

Datum 18 december 2018
Ons kenmerk 5839722
Onderwerp Handhavingsprogramma 2019
Beleidsveld Handhaving

Geachte leden van de raad,

Wij informeren u graag over de handhavingsprogramma's Openbare Ruimte en Bebouwde Omgeving, Werk en Inkomen, Leerlingzaken en Publiekszaken voor 2019, die wij hebben vastgesteld. Ze geven aan welke inzet er volgend jaar op toezicht en handhaving plaatsvindt. In deze brief lichten we kort enkele accenten en aandachtspunten toe.

De handhavingsprogramma's gaan over verschillende domeinen en waar mogelijk werken die in de uitvoering van deze programma's met elkaar samen. Een voorbeeld hiervan is in de Landelijke aanpak Adreskwaliteit (LAA) waarin o.a. gevallen van adresfraude, misbruik van uitkeringen en het opsporen van het illegaal onttrekken van (sociale) woonruimte aan de markt een rol speelt. We bieden daarom de handhavingsprogramma's in één pakket aan.

Geen handhavingsprogramma Inspectie Kinderopvang

De Inspectie Kinderopvang brengt geen handhavingsprogramma meer uit. De wet schrijft voor dat we als gemeente minimaal jaarlijks alle kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang en gastouderbureaus inspecteren en een steekproef uitvoeren van minimaal 5% bij de gastouders. Hierin is geen beleidsvrijheid voor de gemeente. Een jaarlijks handhavingsprogramma heeft dan ook geen toegevoegde waarde. Overigens krijgen we sinds een aantal jaar voor ons toezicht op kinderopvang een dikke voldoende van de Inspectie van het Onderwijs.

Openbare ruimte en bebouwde omgeving

Jaarlijks stellen wij het Handhavingsprogramma Openbare Ruimte en Bebouwde Omgeving vast. Allerlei onderwerpen die de bewoners en bedrijven in Utrecht direct raken maken er onderdeel van uit: het programma geeft bijvoorbeeld de inzet op parkeren en weesfietsen weer, wat we doen om slopen en bouwen veilig en met zo min mogelijk hinder voor de buurt te laten verlopen en welke inzet er is om evenementen in goede banen te leiden.

Het Handhavingsprogramma is ook een manier om ons te verantwoorden en te voldoen aan de eisen van het Interbestuurlijk toezicht. De vorm sluit na een flinke actualisatie vorig jaar beter aan en doelen, inzet en verwachte resultaten zijn door het hele programma heen benoemd.

Het financiële kader voor het uitvoeren van de handhaving staat in de begroting van 2019.

De belangrijkste financiële ontwikkelingen zijn:

- Het toekennen van financiële middelen voor ondermijning.
- De continuering van de aanpak huisjesmelkers.
- De inzet van een derde en vierde scanauto ten behoeve van parkeerhandhaving.
- De groei van de stad (referentiekader Groei).

Burgemeester en Wethouders

Datum 18 december 2018
Ons kenmerk 5839722

Toezicht en handhaving richten zich binnen dit programma op de volgende terreinen:

- Schoon en heel
- Bereikbaar
- Veilige openbare ruimte
- Bijzondere wetten
- Evenementen
- Milieu en duurzaamheid
- Bouw en sloop
- Bestaande bouw
- Huisvesting

Leefbare Openbare Ruimte

Blijvende aandacht is er voor het parkeren van auto's en het stallen van fietsen en brommers. Er komt daarnaast een groter accent op het tegengaan van zwerfafval, samen met Stadsbedrijven.

Integraal Veiligheidsplan

Voor de periode 2019 – 2022 hebben wij een concept-Integraal Veiligheidsplan (IVP) opgesteld dat u onlangs ter vaststelling is aangeboden. Daarin is als hoofddoel van het Utrechtse veiligheidsbeleid benoemd dat we de basisveiligheid op orde willen houden. Ook zijn vier ambities benoemd:

- Ondermijning steviger aanpakken
- Zorg en Veiligheid dichterbij elkaar
- Een veiliger digitale stad
- Veiliger verkeer

In het handhavingsprogramma is voor Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) met name een rol weggelegd in de aanpak van ondermijning. In het reguliere werk houdt VTH de ogen en oren open voor signalen van ondermijning. We versterken de samenwerking hierop met politie en andere partners. In 2019 heeft VTH vanuit de ondermijningsgelden 1400 uur extra beschikbaar voor buitengewone en/of integrale acties tegen ondermijning.

In elk geval blijft de inzet van wijkboa's behouden. In de binnenstad komt een extra wijkboa, die zich onder andere op het park Lepelenburg richt. Verder is de nachtelijke inzet van THOR in 2019 ook zeker. Dit past bij het coalitieakkoord en zorgt ervoor dat de gemeente 24/7 paraat staat waar nodig.

Om verkeersovertreders beter aan te kunnen pakken, pleiten we samen met andere gemeenten bij het Rijk voor een grotere rol van de gemeentelijke bijzondere opsporingsambtenaren (boa's) bij verkeershandhaving. Dat bevordert de efficiëntie en effectiviteit van de verkeershandhaving en komt tegemoet aan de druk op de capaciteit bij politie en Openbaar Ministerie.

Bijzondere wetten (horeca, gokken, cannabis en seksinrichtingen) en evenementen

Het groeiende aanbod in horeca en evenementen brengt veel levendigheid en gezelligheid met zich mee, maar ook de nodige overlast en uitdagingen. Wij proberen dit door slim toezicht (o.a. met gebruik van techniek en datasturing) en goede afspraken met ondernemers en organisatoren zo veel mogelijk binnen de perken te houden. We merken daarbij wel dat de capaciteitsgrenzen van toezicht en handhaving in zicht zijn. Het moet blijken of vierjaarlijkse controles van alle horeca-ondernemingen haalbaar is en mogelijk moeten we dit terugschroeven naar controles eenmaal per vijf jaar. Ook voor het toezicht op evenementen geldt dat er grenzen zijn aan de balans tussen inzet en capaciteit en het aantal evenementen in de stad.

Bebouwde omgeving

Op het gebied van huisvesting blijven we inzetten op handhaven bij het illegaal splitsen en omzetten van woningen. We werken waar mogelijk samen met Publiekszaken om fraude tegen te gaan.

Het Huurteam staat in 2019 weer paraat voor huurders die (vermoedelijk) te veel betalen. Over de verdere ontwikkeling van het Huurteam volgt een brief in het eerste kwartaal van 2019.

In de stad wordt veel gebouwd en verbouwd. De bouwinspecteurs zien erop toe dat dit veilig gebeurt, binnen de vergunningsvoorwaarden, en dat de overlast beperkt blijft.

Vanuit onze toezichtstaak hebben we een groot bereik. Daarom besteden we bij de toezichtscontacten steeds meer aandacht aan energiebesparing en duurzaamheid, zowel bij bedrijven als bij woningen.

Werk en Inkomen

Het recent vastgestelde handhavingsprogramma Werk en Inkomen 2019–2023 gaat over de handhaving bij Werk en Inkomen. De afgelopen jaren is door middel van het landelijke concept ‘hoogwaardig handhaven’ zo veel mogelijk ingezet op het voorkomen van onrechtmatig gebruik van uitkeringen en andere voorzieningen. Hoogwaardig handhaven heeft daarvoor vier pijlers:

- Onwetendheid voorkomen door goede voorlichting;
- Bereidheid tot naleven van de regels stimuleren door optimale dienstverlening;
- Controleren op maat, vroege opsporing;
- Consequent sanctioneren.

De inzet op hoogwaardig handhaven wordt gecontinueerd om zo de preventieve kant van handhaving verder te versterken. Daarnaast komt in een aantal stappen een duidelijker onderscheid in de aanpak van bewust en onbewust onrechtmatig gebruik van uitkeringen en andere voorzieningen.

Het programma 2019–2023 gaat in op de volgende zaken:

- Werken vanuit vertrouwen: blijven investeren in een goede contactrelatie met de inwoner om onbedoelde onregelmatigheden te voorkomen of daar een oplossing voor te vinden.
- Het stimuleren van de nalevingsbereidheid van de regels onder bijstandsgerechtigden door het toepassen van inzichten uit de gedragswetenschap. Taal en toon in brieven en verbale communicatie is een middel om inwoners de rechten en plichten beter te laten begrijpen.
- Omgang met privacy: ontwikkelingen op het gebied van de privacywetgeving en de gevolgen daarvan voor het doen van onderzoek naar mogelijke gevallen van onrechtmatig gebruik.
- Versterken van de samenwerking met partners in de handhavingsketen: meer focus op het delen van kennis en informatie met samenwerkingspartners.
- Het verkennen van (technologische) methodieken die ons beter in staat stellen om slimmer en efficiënter te handhaven.

Leerlingzaken

Het Handhavingsprogramma voor het team Leerlingzaken volgt uit de Leerplichtwet. Kerntaak is het voorkomen en terugdringen van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten. Landelijk en in Utrecht focussen we ons steeds meer op de preventieve aanpak van verzuim en dreigende uitval door het toepassen van maatwerk in de aanpak. De inzet richt zich op de jongeren zelf, de ouders, en de scholen.

Leerlingzaken werkt in een keten van samenwerkingspartners. Samen met hen bevorderen we dat jongeren scholing volgen en een startkwalificatie behalen of een diploma naar vermogen.

Publiekszaken

De focus van het handhavingsprogramma 2019 van Publiekszaken ligt op het voorkomen en tegengaan van adres-, (bron)document- en identiteitsfraude. Het voorkomen van deze vormen van fraude draagt bij aan een correcte Basisregistratie Personen (BRP) en registers van de Burgerlijke Stand. Het draagt ook bij aan het voorkomen van andere negatieve maatschappelijke gevolgen.

In het handhavingsprogramma 2019 richt Publiekszaken zich op de volgende onderwerpen:

- Document- en identiteitsfraude
- Fraude met betrekking tot de Burgerlijke Stand
- Structurele integrale samenwerking tegengaan adresfraude

Document- en identiteitsfraude

Identiteitsfraude vraagt een zorgvuldige aanpak van het constateren tot en met vervolging. De ketenpartners binnen dit proces zijn de gemeenten, het Openbaar Ministerie (OM), de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM), de IND en de Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW). Om het samenwerken tussen de ketenpartners te bevorderen zijn er binnen Nederland zogenaamde regionale werkgroepen tegengaan identiteitsfraude. Binnen deze 'WTI's' krijgen baliemedewerkers van de verschillende regiogemeenten intensieve(re) training op het herkennen van fraude. Door nauw samen te werken binnen de keten helpen we politie en OM bij de aanpak van potentiële fraudeurs.

Gemeente Utrecht maakt deel uit van WTI Midden-Nederland. Samen met Amersfoort en Almere, trekken we de organisatie en ontwikkeling van het WTI in onze regio. Het maken van formele afspraken voor de bestuurlijke afhechting volgt op termijn. We wachten hierbij op het Ministerie van Binnenlandse Zaken die de regie op de WTI's ter hand neemt. Het ministerie onderzoekt wat wenselijk is bij de verschillende WTI's en welke (bege)leidende rol daarbij past.

Totdat de WTI Midden-Nederland in volledig bedrijf is, volgt Burgerzaken in gevallen van (mogelijke) identiteitsfraude de richtlijnen in het 'Protocol aanpak document- en identiteitsfraude Utrecht' uit 2011. Dit protocol komt voort uit een samenwerkingsverband tussen de AVIM, OM en Burgerzaken.

Fraude m.b.t. de Burgerlijke Stand

Medewerkers Burgerzaken zijn getraind op het herkennen van schijnhuwelijken, schijnerkenningen en/of huwelijksdwang. Burgerzaken onderhoudt goede contacten en schakelt bij concrete gevallen met het AVIM, OM, de politie, Landelijk Informatieknooppunt Huwelijksdwang en Achterlating en Veilig Thuis.

Samenwerking tussen de verschillende handhavingsonderdelen

Een juist adres in de Basisregistratie Personen (BRP) is voor zowel burgers zelf als voor de overheid uitermate belangrijk. Alle overheidsinstanties zijn voor het uitoefenen van hun taken verplicht om de gegevens uit de BRP te gebruiken. Ook het toekennen van uitkeringen en toeslagen gebeurt op basis van adresgegevens in de BRP. Tegelijkertijd is landelijk bekend dat 3 tot 4% van de inwoners niet op het juiste adres in de BRP geregistreerd staat. In Utrecht vertaalt zich dat naar 10.000 tot 14.000 personen. Publiekszaken zet daarom stevig in op het verbeteren van het proces van verhuizen en adresonderzoek, zodat iedereen op het juiste adres is ingeschreven in de BRP.

Concreet zijn we actief in het landelijke project Adressen op Orde, hebben we met de G4 een doorstart gemaakt met de pilot Onterechte Inschrijvingen en werken we met het sociale domein samen aan het juist toekennen van briefadressen. Het belangrijkste project op dit moment is het project Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA).

Burgemeester en Wethouders

Datum 18 december 2018
Ons kenmerk 5839722

In het LAA werken Publiekszaken, VTH en Wenl samen aan een integrale aanpak van de LAA-
risicoadressen om op te kunnen treden tegen adres-, woon- en uitkeringsfraude. De resultaten van de
afgelopen twee jaar tonen aan dat de aanpak succesvol is. Door de integrale aanpak boeken we naast
harde resultaten (aanpak van fraude, besparen op uitkeringsgelden, voorkomen dat (sociale)
woonruime onterecht onttrokken wordt aan de markt), ook zachte resultaten. Deze zachte resultaten
komen voort uit waarnemingen van de collega's die het huisbezoek brengen. De waarnemingen
worden actief doorgezet naar betrokken afdelingen of instanties, zodat deze de bewoners kunnen
helpen. Voorbeelden zijn uitbuiting van mensen, schrijnende woonomstandigheden of
schuldproblematiek.

Tot slot

We hopen u met deze programma's voor 2019 een passend toezichts- en handhavingspakket te
bieden.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,